

ORTAÖĞRETİMİN GENEL LİSELER ÖRNEĞİNDE SPOR BÖLÜMLERİNDE OKUTULAN DERS KİTAPLARININ YETERLİLİK DÜZEYLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Ahmet Yılmaz ALBAYRAK*

Özet

Bu çalışma; ortaöğretimin genel liseler örneğinde spor bölüm'lerinde okutulan ders kitaplarının yeterlilik düzeylerini araştırabilme amacıyla yapılmıştır.

Bu amaçla, Trabzon il merkezinde spor bölümüne mevcut 7 genel lise örneğinde spor bölümü öğrencileri katılımcı grup olarak alınmıştır. Spor bölümü öğrencilerinin cinsiyet, sınıf, ders kitapları hakkındaki görüşleri araştırılıp veri olarak hazırlanmıştır. Çalışma, 244 spor bölümü öğrencisi ile yapılmış veri toplama aracı olarak anket ve yarı yapılandırılmış mülakat kullanılmıştır. SPSS istatistik programı kullanılarak yapılan analiz sonucunda, ders kitaplarının fiziksel ve görsel tasarım özelliklerinin spor bölümü öğrencilerinin gelişim düzeyleri için yeterli düzeyde olduğu, eğitsel, bilimsel, dil ve anlatım tasarım özelliklerinin spor bölümü öğrencilerinin gelişim düzeyleri için yeterli düzeyde olmadıkları tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Ders kitaplarının yeterlilik düzeyleri, spor bölümü öğrencileri

Giriş

Ders kitapları; ders konularına ait bilgileri, sıralı ve doğru bir biçimde, öğrencilerin kendi kendilerine öğrenmelerini sağlamak amacıyla hazırlanan araçlardır (KÜÇÜKAHMET, 2003, s.18).

Bir derste, bilgilerin öğrenciye aktarımı sürecinde öğrencinin yaş ve bilgi seviyesine uygun, öğretim programları esas alınarak hazırlanmış basılı eğitim aracı olarak kullanılan ders kitabı " Milli Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları Yönetmeliği" nde "Her tür ve derecedeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarında kullanılacak olan, konuları öğretim programları doğrultusunda hazırlanmış basılı eser" olarak tanımlanmaktadır (CEYHAN- YİĞİT, 2004, s.18).

Ders kitapları, eğitimin vazgeçilmez araçları olarak bir çok işlevi yerine getirirken öğretimin daha nitelikli olmasına da önemli katkılarda bulunmaktadır. Ders kitaplarının ana işlevleri; bilgi verme; bilgileri dizgeleştirme; kendi kendine öğrenme, eş güdülmeme ve kişilik geliştirme olarak sayılabilir. Kitaplar bu işlevleri, ders alanına giren bütün gerekli bilgileri içeriğinde toplayarak ve aynı zamanda bilgilerden hareketle, gerekli deneyimleri kazandırmak için çeşitli amaçlar doğrultusunda yapı-

* Beden Eğitimi Öğretmeni, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doktora Öğrencisi

lacak alıştırmalar ile; belirli etkinlikleri yerine getirilmesi şeklinde sağlarlar (TUGİ-AD; 1993).

Eğitim sistemimizde ders kitapları yoluyla yapılacak öğretim, bir aktarım yöntemi olarak oldukça yaygın olarak kullanılmaktadır. İlköğretimden başlayarak ders kitapları öğretmenleri yönlendirmenin yanı sıra konuların çerçevesini de belirlemektedir denilebilir. Hatta bazı durumlarda öğretmenler ders kitabını; hedefleri kazandırmada birer araç olarak görmekten çok birer amaç olarak ele alıp konuları tamamen kitaptan takip etmektedirler (KÜÇÜKAHMET, 2003).

Ülkemizde okul eğitiminde ders kitapları her zaman önemli bir yere sahip olmuştur. Çağdaş anlamda ders kitaplarının eğitim programları ve bu kapsamda öğretim ve ders programları yürürlükte olmadığı durumlarda, bir derse ait program yerine bile kullanıldıkları görülmüştür. Bir diğer anlatımla ders kitaplarının okul programlarının üstlenmiş olduğu toplumsal , siyasal, ekonomik ve bireyi geliştirme işlevlerini yerine getirmek bakımından büyük önem taşıdığı söylenebilir (KÜÇÜKAHMET, 2003, s. 34). Türkiye’de 7 ilde yapılan bir araştırmada, ders kitabının % 72,64 oranı ile ülkemizde de en fazla kullanılan araç-gereç olduğu; yine % 69,5 oranında bu ders kitaplarının her ders kullanıldığı ortaya çıkmıştır (SEVEN, 2001).

Öğrenme – öğretme süreci içinde bu kadar önemli bir yere sahip olan ders kitaplarının bu süreçteki öneminin yanı sıra nasıl hazırlandıkları da çok önemli bir konudur. Eğitim alanında giderek yaygın hale gelen kitap yazma ve yayın yapma, nicelikten çok yazılan kitapların niteliklerini de tartışır duruma getirmiştir (KILIÇ-SEVEN, 2002, s.3).

Günümüz Türkiye’inde spor faaliyetlerinin önemi günden güne artmakta ve ülkemizin tanıtılması suretiyle dünya spor arenasında Türk Sporunu birçok başarıya imza atmaktadır. Bundan dolayı spor faaliyetlerinin büyük bir reklam aracı ve maddi kazanç olmasına paralel olarak, geleceğin beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin, antrenörlerinin, monitör ve spor yöneticilerinin nasıl yetiştirildiği de tartışılması gereken bir konu haline gelmiştir. Özellikle spor bölümü ya da bölümlerinin mevcut olduğu genel liselerin spor sınıflarında okutulan ders kitaplarının yukarıda açıklanan konular ışığında nasıl hazırlandıkları ve nitelikleri konusunda yapılacak olan çalışmaların faydalı olacağı düşünülmektedir.

Problem ve Amaç

Öncelikle Trabzon il merkezinde spor bölümü mevcut bulunan 7 genel lisede spor bölümü öğrencileri ve beden eğitimi ve spor öğretmenleri ile ders kitaplarının yeterlilik düzeyleri hakkında bir çalışma yapmanın faydalı olabileceği ümit edilmiştir. Bu Çalışmayla aşağıdaki sorulara cevap aranmaya çalışılmıştır.

Spor bölümlerinde okutulan ders kitaplarının fiziksel tasarım özellikleri, spor bölümü öğrencilerinin gelişim düzeyleri için yeterli midir?

Spor bölümlerinde okutulan ders kitaplarının görsel tasarım özellikleri, spor bölümü öğrencilerinin gelişim düzeyleri için yeterli midir?

Spor bölümlerinde okutulan ders kitaplarının dil, anlatım tasarım özellikleri, spor bölümü öğrencilerinin gelişim düzeyleri için yeterli midir?

Spor bölümlerinde okutulan ders kitaplarının eğitsel tasarım özellikleri, spor bölümü öğrencilerinin gelişim düzeyleri için yeterli midir?

Spor bölümlerinde okutulan ders kitaplarının bilimsel içerik tasarım özellikleri, spor bölümü öğrencilerinin gelişim düzeyleri için yeterli midir?

Materyal ve Metot

Trabzon il merkezinde spor bölümü mevcut genel liseler örneğinde, spor bölümü öğrencilerinin ilgili görüş ve beklentileri bu çalışmanın materyalini oluşturmaktadır. Çalışmanın evrenini Trabzon il merkezinde bulunan 7 genel lise, örneklem grubunu ise 7 genel lise örneğinde spor bölümü ya da bölümlerinde eğitim gören ikinci sınıftan 105 öğrenci, üçüncü sınıftan 139 öğrenci olmak üzere toplam 244 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrencilerin 64 'ı kız, 180' i erkektir. Hazırlanan anket formlarının pilot çalışması Nisan 2005'de 60 öğrenci ile yapılarak çalışma sonunda anket soruları üzerinde gerekli değişiklikler yapılmıştır. Pilot çalışmayı takip eden günlerde gerekli değişikliklerin yapılmasıyla birlikte 244 spor bölümü öğrencisi katılımcı grup olarak çalışma yapılmıştır.

Ortaya konulan problemlerin cevaplarına nicel araştırma yoluyla ulaşılabileceği düşünülmüştür. Verilerin toplanması ve analizinde "Tarama (Survey) Modeli" kullanılmıştır. Bu yöntem içerisinde anket metodu kullanılmış, uygulanan anketin ölçeklendirilmesi "Likert Tutum Ölçeği" tekniği ile yapılmıştır. Elde edilen veriler, SPSS İstatistik Programı kullanılarak analiz edilmiş ve anlamsal olarak birbirine benzeyen anket soruları "Anket İlkeleri" başlığı altında gruplandırılarak tablolar halinde verilmiştir.

Bulgular

Sınıf

Trabzon il merkezinde spor bölümü mevcut liselere ait SPSS yöntemiyle ulaşılan sınıf durumlarına ait istatistiki araştırma sonuçları Tablo 1 ' de sunulmuştur.

Tablo 1: Trabzon İl Merkezinde Spor Sınıfı Mevcut Liselerdeki Spor Sınıfları Dağılımı

Spor sınıfları	f	%	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Lise 2. Sınıf	105	43.0	43.0	43.0
Lise 3. Sınıf	139	57.0	57.0	100.0
Toplam	244	100.0	100.0	

Tablo 1' de Trabzon il merkezinde spor sınıfı mevcut liselerdeki spor sınıfı öğrencilerinin sınıf durumlarına ait frekans ve yüzdeleri yer almaktadır. Buna göre ankete katılan 244 öğrencinin % 43.0' ü lise 2. sınıf , % 57.0'i lise 3. sınıfıdır.

Cinsiyet

Trabzon il merkezinde spor bölümü mevcut liselerdeki spor sınıfı öğrencilerine ait SPSS yöntemiyle ulaşılan kişisel bilgilerden cinsiyetlerine ait istatistiki araştırma sonuçları Tablo 2' de sunulmuştur.

Tablo 2: Trabzon İl Merkezindeki Spor Sınıfı Mevcut Liselerdeki Spor Sınıfı Öğrencilerine Ait Cinsiyet Dağılımı

Spor sınıfları	f	%	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Bay	178	73.0	73.0	100.0
Bayan	66	27.0	27.0	27.0
Toplam	244	100.0	100.0	

Tablo 2' de Trabzon il merkezindeki spor bölümü mevcut liselerdeki spor sınıfı öğrencilerine ait cinsiyet frekans ve yüzdeleri yer almaktadır. Buna göre ankete katılan 244 öğrenciden % 73.0'ü bay , % 27.0'si de bayandır.

Anket İlkeleri

Bu bölümde yer alan anket soruları, anlamsal olarak birbirine benzeyenler "Anket İlkeleri" alt başlığı içerisinde toplanarak sunulmuştur. Anket ilkeleri başlığı altında 3-10 nolu tablolar yer almaktadır.

Tablo 3: Ders Kitaplarının Bilimsel Seviyelerine İlişkin Düşünceleri

Anket İlkeleri	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Ders kitaplarında yer alan ünite ve konuların bilimsel seviyede olduğunu düşünüyorum.	75	30.7	22	9.0	53	21.7	53	21.7	41	16.8
Ders kitaplarında yer alan ünite ve konuların bir çoğunun bilimsel çalışmalardan uzak olduğunu düşünüyorum.	63	25.8	22	9.0	49	20.1	70	28.7	40	16.4

Tablo 3'te görüldüğü gibi katılımcıların birinci ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) % 38.5 iken, kararsızlık düzeyleri % 21.7 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 39.7 ile en yüksektir. İkinci ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) % 45.1 ile en yüksek iken, kararsızlık düzeyleri 20.1 ve (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 34.8' dir.

Tablo 4: Ders Kitaplarının Gerekliliği Konusuna İlişkin Düşünceleri

Anket İlkeleri	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Konuların öğretmen tarafından anlatılsa bile ders kitaplarının olması gerektiğini düşünüyorum.	47	19.3	38	15.6	14	5.7	76	31.1	69	28.3
Ders kitaplarının dersleri her zaman tekrar etme ve hatırlama kolaylığı sağladığını düşünüyorum.	30	12.3	35	14.3	18	7.4	95	38.9	66	27.0
Ders kitapları olmadan da derslerin işlenebileceğini düşünüyorum.	37	15.2	79	32.4	42	17.2	60	24.6	26	10.7
Ders kitaplarının öğrenmeye aktif katılımı sağladığını düşünüyorum.	25	10.2	26	10.7	31	12.7	108	44.3	54	22.1

Tablo 4’de görüldüğü gibi katılımcıların birinci ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılmıyorum) % 59.4 ile en yüksek iken, kararsızlık düzeyleri % 5.7 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 34.9’ dur. İkinci ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) % 65.9 ile en yüksek iken, kararsızlık düzeyleri %7.4, katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 26.6’ dır. Üçüncü ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) % 35.3 iken, kararsızlık düzeyleri % 17.2 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 44.6 ile en yüksektir. Dördüncü ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) % 66.4 ile en yüksek iken, kararsızlık düzeyleri % 12.7 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 20.9’ dur.

Tablo 5: Ders Kitaplarının Fiziki Özelliklerine İlişkin Düşünceleri

Anket İlkeleri	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Ders kitaplarını estetik yönden uygun, net ve temiz baskılı olduğunu düşünüyorum.	37	15.2	44	18.0	52	21.3	89	36.5	22	9.0
Ders kitaplarının fiziki özelliklerinin uygun olduğunu düşünüyorum.	29	11.9	43	17.6	49	20.1	93	38.1	30	12.3
Ders kitaplarının boyutlarının çok uygun olduğunu düşünüyorum (ağırlığı, yaprak sayısı, uzunluk ölçüleri)	52	21.3	45	18.4	43	17.6	82	33.6	22	9.0

Tablo 5'te görüldüğü üzere katılımcıların birinci ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) % 45.5 ile en yüksek iken, kararsızlık düzeyleri % 21.3 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 33.2'dir. İkinci ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) % 50.4 ile en yüksek iken, kararsızlık düzeyleri %20.1 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 29.5'dir. Üçüncü ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) % 42.6 ile en yüksek iken, kararsızlık düzeyleri % 17.6 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 39.7'dir.

Tablo 6: Ders Kitaplarının Genel Özelliklerine İlişkin Düşünceleri

Anket İlkeleri	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Ders kitaplarındaki görsel tasarımın (grafikler, tablolar, resimler ve kullanılan renkleri) uygun olduğunu düşünüyorum.	33	13.5	43	17.6	47	19.3	94	38.5	27	11.1
Ders kitaplarındaki renk-yazı koordinasyonunun okumayı yeterince kolaylaştırdığını düşünüyorum.	36	14.8	45	18.4	53	21.7	78	32.0	31	12.7
Ders kitaplarının sayfa düzenini ve yazı tipinin (yazım şekli, yazı büyüklüğü) algılama kolaylığı bakımından uygun olduğunu düşünüyorum.	35	14.3	47	19.3	36	14.8	99	40.6	27	11.1

Tablo 6'da görüldüğü üzere katılımcıların birinci ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) % 49.6 ile en yüksek iken, kararsızlık düzeyleri %19.3 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 31.1'dir. İkinci ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) % 44.7 ile en yüksek iken, kararsızlık düzeyleri % 14.8 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 33.6'dır. üçüncü ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) % 51.7 ile en yüksek iken, kararsızlık düzeyleri %14.8 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 33.6 dır.

Tablo 7: Ders Kitaplarının Sosyal Hayatımızdaki Yerine İlişkin Düşünceleri

Anket İlkeleri	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Dersler dışında da ders kitaplarının faydalı olabileceğini düşünüyorum.	35	14.3	29	11.9	41	16.8	101	41.4	38	15.6
Ders kitaplarının fazlasıyla gereksiz bilgilerle dolu ve sıkıcı olduğunu düşünüyorum.	90	36.9	46	18.9	31	12.7	46	18.9	31	12.7

Tablo 7’de görüldüğü üzere katılımcıların birinci ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) % 57.0 ile en yüksek iken, kararsızlık düzeyleri %1 6.8 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 26.2’dir. İkinci Dördüncü ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) % 31.6 iken, kararsızlık düzeyleri %12.7, katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 55.8 ile en yüksektir.

Tablo 8: Ders Kitaplarının Yazım Yapısına İlişkin Düşünceleri

Anket İlkeleri	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Ders kitaplarında ki cümlelerin çok uzun, karışık ve anlaşılmasını zor olduğunu düşünüyorum.	15	6.1	45	18.4	62	25.4	88	36.1	34	13.8
Ders kitaplarındaki cümle uzunluklarını, kelime sayılarını algılama kolaylığı bakımından uygun olduğunu düşünüyorum.	41	16.8	66	27.0	54	22.1	63	25.8	20	8.2
Ders kitaplarında paragraf uzunluklarının birbiri ile ilişkililiği'nin uygun olduğunu düşünüyorum.	25	10.2	79	32.4	60	24.6	47	19.3	33	13.5

Tablo 8’de görüldüğü üzere katılımcıların birinci ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) % 49.9 ile en yüksek iken, kararsızlık düzeyleri % 25.4 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 25.4’dür. İkinci ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum % 34.0 iken, kararsızlık düzeyleri % 22.1, katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 43.8 ile en yüksektir. Üçüncü ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) % 32.8 ile iken, kararsızlık düzeyleri % 24.6 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 42.6’dır.

Tablo 9: Ders Kitaplarındaki Şekil ve Grafıklere İlişkin Düşünceleri

Anket İlkeleri	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Ders kitaplarında yer alan grafik, şema ve tablolardan hiçbir anlam çıkartmadığımı düşünüyorum.	15	6.1	45	18.4	62	25.4	88	36.1	34	13.8
Ders kitaplarında yer alan formül ve hesaplamaların algılama seviyeme uygun olduğunu düşünüyorum.	41	16.8	66	27.0	54	22.1	63	25.8	20	8.2
Ders kitaplarında yer alan anlaşılması zor ve yabancı kelimelerin kitap sonunda açıklanmasının uygun olduğunu düşünüyorum.	25	10.2	79	32.4	60	24.6	47	19.3	33	13.5

Tablo 9'da görüldüğü üzere katılımcıların birinci ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) % 55,7 ile en yüksek iken, kararsızlık düzeyleri % 17,2, katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 27,1'dir. İkinci ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) %33,6 iken, kararsızlık düzeyleri % 22,5 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 43,9 ile en yüksektir. Üçüncü ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) % 57,0 ile en yüksek iken, kararsızlık düzeyleri % 14,3, katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 28,7'dir.

Tablo 10: Ders Kitaplarının Amaçlarına İlişkin Düşünceleri

Anket İlkeleri	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Ders kitaplarının ders amaçlarına göre düzenlenmiş olduğunu düşünüyorum.	51	21.9	93	38.1	32	13.1	35	14.3	33	13.5
Ders kitaplarında konular ve ünitelerin gelişim ilkelerine göre düzenlenmiş olduğunu düşünüyorum.	39	16.0	58	23.8	61	25.0	59	24.2	27	11.1
Ders kitapları hazırlanırken dil ve anlatım öğelerinin bizlerin görsel okur yazarlık düzeylerinin hiç dikkate alınmadığını düşünüyorum	29	11.9	65	26.6	56	23.0	58	23.8	36	14.8
Ders kitaplarında kullanılan dil ve anlatım öğelerinin düzeyime uygun, algılanabilir olduğunu düşünüyorum.	25	10.2	88	36.1	50	20.5	56	23.0	25	10.2

Tablo 10' da görüldüğü üzere katılımcıların birinci ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) % 27,8 iken, kararsızlık düzeyleri % 13,1 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 60,0 ile en yüksektir. İkinci ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) % 35,3 iken, kararsızlık düzeyleri % 25,0, katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 39,8 ile en yüksektir. Üçüncü ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) % 38,5 iken, kararsızlık düzeyleri % 23,0, katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 38,9 ile en yüksektir. Dördüncü ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) % 33,2' iken, kararsızlık düzeyleri % 20,5 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 46,3 ile en yüksektir.

Sonuç ve Öneriler

Araştırmaya katılan katılımcıların % 71.7 yüzdelik oranla büyük çoğunluğu ders kitaplarının dersler için bir rehber olduğunu belirtmiştir. % 59.4 yüzdelik oranla büyük çoğunluğu ders kitaplarının olması gerektiğini, % 47.6'lık bir yüzde ise ders kitapları olmadan derslerin işlenemeyeceğini belirtmiştir. % 66.4'ü ders kitaplarının öğrenmeye olumlu etki sağladığını, % 65.9'u ise ders kitaplarının dersleri tekrar etme ve hatırlama kolaylığı sağladığını belirtmiştir.

Davranışları kazanacak ve hedefe ulaşacak kişi öğrenci olduğuna göre; ders kitapları, öğrenci ön bilgilerini tamamlama ve yapılacak etkinlikleri önceden görme ve hazırlama imkanı vermektedir. Öğrencinin öğrenmeye aktif katılımı, öğretme ortamındaki disiplin problemlerinin pek çoğunu ortadan kaldırdığından ders kitapları bu açıdan istenilen ortamın oluşmasına katkılar getirebilir (KILIÇ-SEVEN, 2002, s. 21. 23).

Ders kitapları, eğitim programı ile öğrenci arasındaki en iyi iletişim kaynağıdır. Öğretimde öğretmenin gücünü daha iyi kullanmasına, vermek istediklerini daha sistematik olarak vermesine yardımcı olur. Öğrencinin de öğretmenin anlattıklarını istediği zaman ve her yerde istediği tempoda tekrar etmesine olanak veren temel materyallerdir (AYCAN VE DİĞERLERİ, 2001).

Araştırmaya katılan katılımcıların % 51.7'si ders kitaplarının fiziksel özelliklerinin, sayfa düzeninin, yazı tipinin, yazım şeklinin algılama kolaylığı bakımından uygun olduğunu belirtmiştir. % 43.8'i ders kitaplarının renkli dikkat çekici ve algılanabilir olduğunu, % 40.2'si ise ders kitaplarının görsel materyallerle desteklendiğini ve uygun olduğunu, % 49.6'sı da ders kitaplarında görsel tasarımın (örneğin resimler ve şekillerin) uygun olduğunu belirtmiştir.

Ders kitapları , öğrencilere tasarlanmış bir algıyı, görsel araçlar vasıtasıyla sunarlar (ÜLGİN, 1977). Görsel araçların,algıyı ve öğrenmeyi desteklemesi, büyük ölçüde görsel düzene bağlıdır. İyi düzenlenmiş araçlarla ve bu araçların niteliklerinin ve kullanım araçlarının öğretilmesiyle görsel düzen amacına ulaşabilir (KILIÇ-SEVEN, 2002, s. 125). Kitabın görsel düzenini oluşturan öğeler; gerçekçi görünümünden soyuta; soyuttan da gerçekçiye doğru bir sıralama içerisinde temsil edilirler (HEİ-NİCH VE DİĞERLERİ, 2002).

Kağıt dokusunun pürüzsüz olması dikkate alınması gereken özelliklerden biridir. Bu özellik, resimlerin ve yazıların daha iyi algılanmasını kolaylaştırır. Pürüzsüz kağıt, öğrencilerde göz yorgunluğuna neden olmasına rağmen algılamayı kolaylaştırdığı için tercih edilebilir (ŞİRİN, 1994).

Araştırmaya katılan katılımcıların % 37.7'si ders kitaplarındaki cümlelerin çok uzun, karışık ve anlaşılmasının zor olduğunu belirtmiş, Araştırmaya katılan katılımcıların % 46.3'ü de ders kitaplarındaki cümle uzunluklarının, cümlelerdeki kelime sayılarının algılama kolaylığı bakımından uygun olduğu görüşüne katılmamıştır. Katılımcıların % 42.6 yüzdelik oranla büyük çoğunluğu da ders kitaplarındaki paragrafların birbiri ile ilişkiliğinin uygun olmadığını belirtmiştir.

Ders kitapları hazırlanırken kullanılacak cümlelerin uzunlukları, kelime sayıları, öğrencilerin algılayabileceği ve kavrayabileceği uzunluk ve sayıda olmalı, bildiği ve kullandığı kavramlardan oluşan, öğrencilerin gelişim basamaklarına uygun,

algılama seviyeleri dikkate alınmalıdır. Cümlelerin öğelerinin dizilişine dikkat edilmeli, kurallı cümleler kullanılmalı, cümledeki kelime sayısı sınıf düzeyine uygun olmalı gereksiz kelime kullanılmamalıdır. Her bir paragraf, bir fikri açıklamaya yönelik olmalı; paragraflar, kendi içinde giriş, gelişme ve sonuç cümlelerinden oluşmalı; ana fikrin özelliğine göre, farklı metin yapıları kullanılmalı; metindeki paragraflar arasında bağlantılar açık bir şekilde kurulmalıdır (KILIÇ-SEVEN, 2003, s.105).

Cümlelerde, gereksiz kelime kullanılmamalıdır. Bu, akıcılığı, duruluğu ve sadeliği ve kısalığı sağlar. Duruluğu sağlamak için cümlede dolambaçlı ifadelere sebep olan, olmadığına anlamı olumsuz etkilemeyen kelimeler kullanılmamalıdır. Çok eski ve çok yeni kelimeleri kullanmak, sadeliği engeller. Akıcılığı ve sadeliği sağlamak için kısa cümleler tercih edilmelidir (KILIÇ-SEVEN, s. 103). Cümledeki kelime sayısı, sınıf düzeyine uygun olmalıdır. Kelime sayısının artması, cümlelerin uzun olması demektir. Uzun cümleler, genellikle, anlaşılması güç, okunuşu sıkıcı ve yorucu olmaktadır (KANTEMİR, 1991).

Metindeki paragraflar arasında bağlantılar, açık bir şekilde kurulmalıdır. Paragraflar metin yapıları göz önünde bulundurularak, birbirleriyle bağlantılı olmalıdır. Giriş, gelişme ve sonuç paragrafları bir metin bütünlüğü içinde sunulmalıdır (KILIÇ-SEVEN, s.104).

Araştırmaya katılan katılımcıların % 60.0 yüzdelik oranla büyük çoğunluğu ders kitaplarının ders amaçlarına uygun olarak hazırlanmadığı görüşünde olduklarını, % 39.8 yüzdelik oranla büyük çoğunluğu ders kitaplarının gelişim ilkelerine (kolaydan zora, basitten karmaşığa, genelden özele) göre hazırlanmadığı görüşünde olduklarını, % 38.6'sı ise ders kitaplarında dil ve anlatım öğelerinin öğrencilerin görsel okuryazarlık düzeylerini dikkate almadan hazırlandığı görüşünde olduğunu belirtmiştir.

Hazırlanacak her ders kitabı genel baskı ilkeleri dışında mutlaka bir öğretim tasarımı modeline ve eğitsel yaklaşıma dayanmalıdır. Kitap ve konular sanki sınıfta anlatıyormuşçasına ya da bire bir anlatıyormuşçasına belli bir yaklaşıma uygun metotlar ve teknikler kullanarak tasarlanmalı ve yazılmalıdır (KÜÇÜKAHMET, 2003, s.71).

Ders kitapları, öğrenci merkezli olarak, onların ilgi ve yeteneklerine uygun hazırlandığında, öğrenme isteğine ve kişilik gelişimine daha olumlu katkı sağlayabilir (MEB., 2000).

Öğrenme ilkelerine göre düzenlenmelidir. Öğrenmenin kalıcılığı, öğrencinin bilgiyi kendine mal etmesiyle mümkündür. Kullanılan duyu organı sayısına göre, öğrenmenin kalıcılığı artmaktadır. İçerikte konu sunulurken öğrencinin kendi öğrenme şemasını oluşturacak bilgiler, aşamalı ve birbirinin ön şartı olacak şekilde organize edilmelidir. Bunun için yazılı öğeler, görsel yapılarla desteklenmelidir.

Somuttan soyuta, basitten karmaşığa, bilinenden bilinmeyene doğru düzenlenmelidir. Ünite ve konular programda buna göre düzenlenmişlerdir. Konuların sunumunda da buna dikkat edilmelidir. Önce somut, basit ve bilinenler ifade edilmelidir. Bunlara bağlı olarak soyut, karmaşık ve bilinmeyene doğru gidilmelidir.

Bireyin gelişim ve özellikleri göz önünde bulundurularak düzenlenmelidir. Öğrenci özellikleri, gelişim alanlarında buldukları düzeylerle ilgilidir. Öğrencinin

bulunduğu düzey, onun hazır bulunuşluluğunu ifade eder. Öğrenciler, yeni bilgilerle karşı karşıya kaldıklarında, ilgili bilginin öğrenilmesi için, belli yeterlilik düzeyinde bulunmalıdırlar (KILIÇ-SEVEN, 2002 s. 65).

Kelimelerin uzunlukları, okuma becerilerine uygun olmalıdır. Öğrencilerin dil ve zihinsel gelişimlerine göre, mümkün olduğunca az heceli kelimeler kullanılmalıdır. Sınıf düzeyi arttıkça çok heceli kelimeler kullanılabilir.

Konu alanına ait kavramlar doğru kullanılmalı; anlatımı güçlü kılmak için farklı kelime türleri kullanılmalı; kelimeler, öğrencilerin gelişim özelliklerine göre seçilmeli; kelimelerin uzunlukları, okuma becerilerine uygun olmalı, öğrencilerin kelime hazinesi dikkate alınmalı ve bir kavram, kitabın her yerinde aynı kelimeyle ifade edilerek; zorunlu olmadıkça Türkçe olmayan kelimelere yer verilmemelidir.

Muhteva seçimi, hangi tema ve konulara önem verileceğini hangi düzeylerde bilgi seçileceğini, böyle bir seçim için ne gibi ölçütler kullanılacağını ve seçilen muhtevanın nasıl düzenleneceğini içine almalıdır. Muhtevayı düzenleme, bir yönüyle öğrenme durumlarının seçilmesi ve düzenlenmesidir. Ancak, öncelikle, öğrenme durumlarının seçilmesine temel olabilecek ölçütlerin ortaya konulması gerekir. Bunun yanında, öğrenme durumları, eğitsel ve psikolojik açılardan çocukların gelişim düzeylerine uygun olmalıdır (KÜÇÜKAHMET, 2003, s. 47. 48).

Ders kitapları hazırlanırken dil ve anlatım öğeleri; okunaklılık, anlaşılabilirlik, ilgi çekicilik, okumayı kolaylaştırıcılık gibi pek çok yönden nitelikli olmalı, ayrıca öğrencilerin gelişim ve kavrama düzeyleri dikkate alınarak hazırlanmalıdır. Başarılı bir anlatımın yapılmasını sağlamada kullanılan noktalama işaretleri, doğru kullanılmalı, yazım kurallarına uyulmalı, ayrıca sınıf seviyesine uygun olmalıdır.

Araştırmaya katılan katılımcıların % 45.1'i ders kitaplarının bilimsel çalışmalarından uzak olduğunu belirtmiştir. Her bilimsel disiplinin kendine has aktarma şekli ve kanıtlanmış bilgiler bütünlüğü söz konusudur. Spor Kitapları da konu alanına ait bilimsel bilgileri doğru bir anlatımla sunmak durumundadır. Bir konu sunulurken verilecek bilgiler doğruluk değerleri göz önünde bulundurularak verilmelidir.

Bilimin eğitimle yakından ilişkisi, bilgilerin kitaplarda bir araya getirilerek, öğrenme ortamına sunulmasıdır. Bu nedenle ders kitapları, bilimsel bilgiyi aktarmak ve geliştirmek açısından önemli rol üstlenmiştir. Ders kitaplarının, bunu en iyi şekilde gerçekleştirebilmesi için öncelikle bilimin temel mantığıyla örtüşmesi, aktarılan bilgilerin objektif ve herkes tarafından aynı şekilde anlaşılır olması, güncel ve kanıtlanmış bilgiler içermesi vb. gibi özellikleri taşıması gereklidir (KILIÇ-SEVEN, s. 85).

Ders kitaplarında, sunulacak bilgiler, konu alanının amacına, yöntemine, işleyişine ve konu alanının terimlerine uygun olmalıdır. Ders kitabında konular ait oldukları bilimsel disiplin içinde düşünülerek, o disiplin öğretim biçimi, yöntem ve teknikleri benimsenmelidir. Ders kitaplarının içeriklerinde sunulacak bilgiler ilgili konu alanının son verilerine uygun olmalıdır. Geçmişte geçerli olan bazı bilgiler, şimdi geçerliliğini kaybetmiş olabilir. Ders kitaplarında bu tür yanlışlara zaman zaman rastlanmaktadır. Bunun sebeplerinden biri, ders kitabı yazarlarının içeriği oluştururken ve sunarken, yıllar önce yazılmış kitaplardaki bilgileri, herhangi bir teste tabi tutmadan kullanmalarındadır. Oysa yapılması gereken, akademik çevrelerce alanda yayınlanmış makale, araştırma ve kitaplar incelenerek, onlardaki bilgiler çer-

çevesinde, içeriği öğrencinin bulunduğu sınıf düzeyine göre organize etmektir. Böylelikle konu alanında elde edilen son bilgiler öğrenciye sunulmuş olur (KILIÇ-SEVEN, s. 88). Ders kitaplarındaki her konu, bilimsel yöntemlerin gerektirdiği sorunları belirtme, sorun çevresinde araştırma, inceleme ve gözlem yoluyla sıralama; gerekli deneyleri yapma, bu deneylerden sonuç çıkarma ve bu sonuçları denetleyerek genel düşünceye ulaşma biçiminde işlenmelidir (DKY, 1991, sayfasız).

Araştırmaya katılan katılımcıların % 55.7'i ders kitaplarında yer alan şekil, şema ve grafiklerden anlam çıkartmakta güçlük çektiklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların % 43.9'u ise ders kitaplarında yer alan formül ve hesaplamalardan anlam çıkartamadıklarını belirtmiştir. Katılımcıların % 57.0 yüzdelik oranla büyük çoğunluğu ise ders kitaplarındaki anlaşılması zor ve yabancı kelimelerin kitap sonunda açıklanmasını uygun bulduklarını belirtmiştir.

Ders kitaplarında kullanılacak grafik, şema ve tablolar, öğrencilerin aktif katılımları gerektiği, öğrencilerin çok değişik yollarla ve farklı hızla öğrenme özelliği göz önüne alınmalı, kolayca okunabilir, basit çizimli, öğrencilerin gelişim basamaklarına ve algılama seviyelerine uygun olarak hazırlanmalıdır.

Görsel öğelerde ve yazılı öğelerde ipuçları kullanılmalıdır. Ders kitabının görünüşü ipuçları sunacak şekilde düzenlenmelidir. Görsel düzende yapılacak bazı düzenlemelerle, konunun bütünü okunmadan aktarılabilecek mesaj hakkında ipuçları edinilebilir. Metinler, kavram ve genellemeler, sorular, özet ve hedef ifadeleri ile; görsel öğeler de; grafikler, resimler, renkler, tablolar, semboller, süslemeler, karikatürler, basılı görölüm, çizgiler vb. araçlarla ipucu sunulabilir (PAVİO, 1986'dan aktaran; Kılıç-Seven, 2003,138)

Ders kitaplarında kullanılan formül ve hesaplamalar; formüllerin nasıl oluştuğu ve sonuca gidilirken hangi yöntemlerin kullanıldığı anlaşılır bir dille anlatılarak gerekirse örnek ve çözüm sayısına göre çoğaltılarak hazırlanmalıdır. Zorunlu olmadıkça Türkçe olmayan kelimelere yer verilmemelidir. Zorunlu olarak kullanılan yabancı kelimelerin cümle yapısını bozmamasına ve okunuşlarının parantez içinde yazılmasına da ayrıca dikkat edilmelidir (MEB., 1995).

Araştırmaya katılan katılımcıların % 45.5 yüzdelik oranla büyük çoğunluğu ders kitaplarının estetik yönden uygun, net ve temiz baskılı olduğunu belirtmiş, araştırmaya katılan katılımcıların % 50.4 yüzdelik oranla büyük çoğunluğu ders kitaplarının fiziki özelliklerinin (kapak yazıları, kapak resimleri, yaprak renklerinin) uygun olduğunu belirtmiş, araştırmaya katılan katılımcıların % 42.6 yüzdelik oranla büyük çoğunluğu da ders kitabının boyutlarının (ağırlığı, ebatları, sayfa sayısı) uygun olduğunu belirtmişlerdir.

Ders kitabında; kullanılan malzeme, kitabın ebadı, ağırlığı, kapağı, forma sayısı, ciltleme ve baskı özellikleri fiziksel yapı özelliklerini oluşturmaktadır. Yapılan araştırmalarda ders kitaplarının fiziki özelliklerini öğrencilerin ilgi, istek ve algılama derecelerinin artmasında çok önemli olduğu tespit edilmiştir (SEVEN, 2001; YİĞİT ARSLAN, 1995; DÜNDAR, 1995; YÖK/DÜNYA BANKASI, 1999).

Ders kitaplarının sayfaları ve sayfa düzeni de dikkat edilmesi gereken konulardan biridir. Sayfalar düzgün olmalı leke, delik, kir, karışıklık, yırtık, buruşukluk, katlanma ve diğer görünüş kusurları ile baskı hataları bulunmamalıdır. Baskı kağıdın

◆ Ahmet Yılmaz Albayrak

arka yüzüne geçmiş olmamalı, kağıt; baskının arka yüzüne geçmesini engelleyecek kalınlıkta olmalıdır (TINKER, 1963'den aktaran; Kılıç-Seven,2003,147). Ders kitabının kenarları düzgün ve çapaksız kesilmiş olmalı, dikiş ve ciltlenme kusurları bulunmamalıdır. Kitap renkleri okuyucuyu okumaya motive edici, ilgi uyandırıcı, dikkat çekici canlı renklerden oluşmalıdır. Kitabın tümünde aynı renklerin sık sık kullanılmamasından kaçınılmalıdır. Aksi takdirde okuyucu aynı renkleri görmekten belli bir süre sıkılacaktır (TSE , NİSAN 1992-TS 10220).

Kitapların hazırlanması bir ekip çalışmasını gerektirir. Bu ekipte, konu alanı uzmanları, program geliştirme uzmanlarının yanı sıra, eğitim psikoloğuna, görsel ve biçimsel tasarımcılar ile dil bilimcilere görevler verilmelidir. Kitap hazırlama bir ekip işini gerektirdiğinden, bu ekipte yukarıda belirtilen alanlardan uzmanların mutlaka bu çalışmalara katılmalarını gerektirmektedir (KÜÇÜKAHMET, 2003, s.42).

Araştırmalardan elde edilen sonuçlar; kitabın eskiden olduğu gibi gelecekte de önemli bir araç olmaya devam edeceğini göstermektedir Ders kitaplarının her türlü politik ve güncel kaygılardan uzak ve bilimsel ihtiyaçlardan doğan bir yaklaşımla hazırlanması daha verimli olabilir (CEYHAN- YİĞİT, 2004, s.25).

Günümüzdeki öğrenciler; yirmi birinci yüzyılın ilk yarısına kadar toplumuza her bakımdan yön verecek bireyler olacaktır. Bu durum onlara yaşadıkları süre içinde, sürekli ve gittikçe artan bir biçimde daha üst düzeylerde bilgi ve beceri kazandırmayı zorunlu hale getirecektir. Bu günlerde eğitim yetiştireceğimiz öğrencileri, bilgiye dayalı küresel ekonomide diğer ülkelerin bireyleri ile başarılı bir biçimde yarışabilmelidir. Onlar, sorgulayabilen, neden – sonuç ilişkilerini görüp, bunlar arasında mantıklı bağlar kurabilen ve gerçek problemleri anlayıp çözebilen bireyler olarak yetiştirilmelidir (KÜÇÜKAHMET, 2003, s.61).

Kaynakça

a) Süreli Yayın

TUGIAD, :“2000’li Yıllara Doğru Türkiye’nin Önde Gelen Sorunlarına Yaklaşımlar” **Eğitim Serisi**, Ağustos, 1993

b) Bildiri

AYCAN, Ş. ve DİĞERLERİ. : “İlköğretimde Kullanılan Fen Bilgisi Kitaplarının Bazı Kriterlere Göre İncelenmesi”, **Fen Eğitimi Sempozyumu Bildirisi**, O.D.T.Ü., Ankara, 2001.

c) Kitaplar

CEYHAN, E. / YIĞİT, B. : “Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi”, 2. Baskı, Anı Yayıncılık, Ankara, 2004.

HEINİCH ve Diğerleri : Instructional Media And Technologies For Learning 7 th Ed. Prentice – hall, İnc, 2002.

KILIÇ, A. / SEVEN, S. : “Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi”, 3. Baskı, Pegem Yayıncılık, Ankara, 2003.

KÜÇÜKAHMET, Leyla : “Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu”, Nobel Yayın Dağıtım, 2003.

ÜLGEN, Gülten : Eğitim Psikolojisi, Alkım Yayınevi, Ankara, 1997.

d) Tezler

SEVEN, Serdal : İlköğretimde Sosyal Bilgiler Ders Kitapları Hakkında Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri, Celal Bayar Üniversitesi, Manisa, 2001.

YİĞİTARSLAN, Demet : Öğretmen ve Öğrenci Gözüyle Ders Geçme ve Kredi Sistemine Göre Tarih 1. Ders Kitabının Değerlendirilmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, 1995.

YÖK / DÜNYA BANKASI : MEGP Doktora Bursiyerleri Tez özetleri, YÖK / Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi, Ankara, 1999.

e) Kanun, Tebliğ, Yönetmelik ve Tüzük

MEB : Tebliğler Dergisi, Ders Kitapları İnceleme Yönetmeliği, Sayı: 2434, 1995.

MEB : Lise Ders Programları, Millî Eğitim Basımevi, İstanbul, 1988.

MEB : Eğitim Araçları Yönetmeliği, Resmi Gazete : 21609, 1999.

MEB : Ders Kitaplarının Hazırlanması ve İncelenmesiyle İlgili Esas ve Usuller Yönergesi, Millî Eğitim Temel Kanunu.

MEB : Ders Kitapları Yönetmeliği, 20788 s. R.G., 1991.

TSE : TS / 10220 / Nisan, 1992.

STUDY OF THE EFFICIENCY LEVELS OF THE TEXT BOOKS TAUGHT AT SPORTS DEPARTMENTS AT HIGH SCHOOLS OF SECONDARY EDUCATION

Ahmet Yılmaz ALBAYRAK*

Abstract

This study was carried out targeting to get the levels of the text books taught at the sports departments of high schools at secondary education.

Sports students from 7 high schools classified as to the genders and grades in Trabzon province were admitted in the study as the participating group of whose views about the text books were obtained from. The study was done with 244 sports department students by using questionnaires and interviews. As the result of the study by using the SPSS programme, it was concluded that the physical and the visual features of the text books were efficient enough in good combination with development level of the sports department students, but not in terms of educational, lingual and scientific aspects.

Key Words: Efficiency levels of text books, sports department students

---

* Physical Education Teacher, Gazi University, Institute of Health Sciences, PhD Student.